יְהֵא בַּדָּבָר חֲשַׁשׁ רוֹאִים: ג * (כד) חאֵינוֹ יְהוּדִי גָּמוּר (כה) שֶׁהוּא שָׂכִיר, (כו) אֵין רַבּוֹ מְצַוֶּה עַל שְׁבִיתָתוֹ:

שה בַּמֶּה בְּהֵמָה יוֹצֵאת בְּשַׁבָּת. וּבוֹ כ״ג סְעִיפִים:

א (א) אבְּהֵמָה יוֹצֵאת בַּמֶּה שֶׁמִּשְׁתַּמֶּרֶת בּוֹ, אֲבָל אִם אֵינָהּ מִשְׁתַּמֶּרֶת בּוֹ, אֲזַ הֲוֵי נְטִירוּתָא יְתֵירְתָא (ב) בְּיוֹתֵר, וְהֲוֵי מַשָּׂאוֹי. בוְכֵן כָּל דָּבָר (ג) שֶׁהוּא לְנוֹי וְלֹא לְשִׁמּוּר, לֹא תֵּצֵא בּוֹ. (ד) הִלְכָךְ גנָאקָה יוֹצֵאת בִּזְמָמָא דְּפַרְזְלָא, שֶׁהוּא טַבַּעַת שֶׁל בַּרְזֶל, וְנוֹקֵב חָטְמוֹ וּמַכְנִיסוֹ בּוֹ. וַחֲמָרָא לוּבָא (ה) בְּפַגָּא

בְּאוּר הֲלָכָה

ג * אֵינוֹ יְהוּדִי גָּמוּר וְכוּ'. כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יב), **אם קִבֵּל עָלָיו מִצְוֹות הַנְּהוּגוֹת בָּעֶבֶד וְהוּא שָׂכִיר, נִרְאֶה לִי דְּאֵין רַבּוֹ מְצַוֶּה עַל שְׁבִיתָתוֹ כְּשֶׁעוֹשֶׂה לְעַצְמוֹ [פרוש דְּאִם עוֹשֶׂה לְיִשְׂרָאֵל אַחֵר, בְּוַדַּאי אִסּוּר מִן הַתּוֹרָה, דְּלֹא גָּרַע מִגֵּר תּוֹשָׁב בְּעַלְמָא], דְּלֹא הִזְהִירָה הַתּוֹרָה אֶלָּא עַל עֶבֶד הַקָּנוּי קְנִין עוֹלָם. אֲבָל הָעֶבֶד אָסוּר לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה אֲפִלּוּ לְעַצְמוֹ, דְּהָא קִבֵּל עָלָיו מִצְוֹות הַנְּהוּגוֹת בְּאִשָּׁה, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְצָרִיךְ עִיּוּן גָּדוֹל, כֵּיוָן שֶׁאֵין קָנוּי לוֹ הֲלֹא בְּוַדַּאי אֵין גְּרוּת לְחַצָּאין, וּמַאי מְהָנֵי קַבָּלָתוֹ לְמִצְוֹות הַנְּהוּגוֹת בָּעֶבֶד,** הֲלֹא קַיְימָא לַן בְּכִבְכוֹרוֹת בְּפֶרָק עַד כַּמָּה (דף ל׳ ע״ב)] אֵינוֹ יְהוּדִי שֶׁבָּא לְקַבֵּל עָלָיו דִּבְרֵי תּוֹרָה חוץ מִדָּבָר אֶחָד, אֵין מְקַבְּלִין אוֹתוֹ [וְדַע דְּמָה דְּאִיתָא שָׁם רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אֲפִלּוּ דִּקְדּוּק אֶחָד מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים, הַיְינוּ מָה שֶׁדִּקְדְּקוּ בְּבֵאוּר הַתּוֹרָה, וּכְעֵין דְּאִיתָא בְּסַנְהֶדְרִין פ״ח (ע״ב) חֲמִשָּׁה טוֹטָפוֹת לְהוֹסִיף עַל דִּבְרֵי סוֹפְרִים חַיָּב, וְכֵן מְשַׁמַע בְּרַמְבַּ״ם פֶּרֶק י״ד מֵהִלְכוֹת אִסּוּרֵי בִיאָה (ה״ח) שֶׁהַתְּפִיקִ כְּרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה, דִּסְבִירָא לַהּ דְּלֹא לְאַפּוֹקֵי אֶתָא אֶלָּא לְבָאֵר, וְהִשְׁמִיט בְּהִלְכוֹתָיו תַּיְיבֵת מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים], **וְדַוְקָא בְּעֶבֶד שֶׁגִּיפּוֹ קָנוּי וְיֵשׁ עָלָיו שֵׁם עֶבֶד גַּלְתָּה לָנוּ הַתּוֹרָה דְּבֵאִישׁ כָּזֶה דַּי אִם יִקַּיֵּם רַק מִצְוֹות הַנְּהוּגוֹת בְּאִשָּׁה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּאָדָם דְּעַלְמָא אֵין לָנוּ בַּתּוֹרָה רַק אוֹ גֵּר תּוֹשָׁב אוֹ יִשְׂרָאֵל גָּמוּר,** וְזֶה שֶׁלֹּא רָצָה לְקַבֵּל עָלָיו כָּל הַתּוֹרָה מִסְתַּבְּרָא דְּאֵין מַדְרֵגְתּוֹ אֶלָּא כְּגֵר תּוֹשָׁב בְּעַלְמָא, וּמִנַּא לֵיהּ לְהַמָּגֵן אַבְרָהָם שֶׁיִּהְיֶה עָדִיף מִגֵּר תּוֹשָׁב דְּהוּא אָסוּר לִשְׁבּוֹת בְּשַׁבָּת, וְזֶה יִהְיֶה מְהֻנֵּי קַבָּלָתוֹ שֶׁיִּהְיֶה מְחֻיָּב לְעַצְמוֹ לְהִזָּהֵר בְּמִצְוַת שַׁבָּת כְּיִשְׂרָאֵל, וְאִם כֵּן לְפִי זֶה יִמָּצֵא אִישׁ שֶׁיּוֹצֵא מִכְּלַל גֵּר תּוֹשָׁב בְּהַרְבֵּה מִצְוֹות יוֹתֵר כְּפִי קַבָּלָתוֹ, וְלִכְלַל יִשְׂרָאֵל לֹא בָּא וְגַם בִּכְלַל עֶבֶד אֵינוֹ, וּמִנַּא לֵיהּ זֶה. וְעַיֵּן בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן קכ״ד בְּבֵאוּר הַגְּרַ״א סָעִיף קָטָן ה׳, דְּאֵין מְלִין אוֹתוֹ עַד שֶׁיְּקַבֵּל עָלָיו כָּל הַמִּצְוֹות, וְאִם כֵּן בְּאִישׁ כָּזֶה אֵיךְ מָלוּ אוֹתוֹ קֹדֶם שֶׁקִּבֵּל עָלָיו כָּל הַמִּצְוֹות, כֵּיוָן דְּאֵינוֹ עֶבֶד רַק שָׂכִיר בְּעַלְמָא, וּבְלֹא מִילָה וּטְבִילָה קַיְימָא לַן דְּאֵינוֹ בִּכְלַל יִשְׂרָאֵל כְּלָל, וּמִנַּא לֵיהּ שֶׁיִּהְיֶה מְחֻיָּב לְקַיֵּם הַמִּצְוֹות מַחֲמַת קַבָּלָתוֹ. וְעַיֵּן בִּיכּוּרִים מ״ו (ע״ב) דְּאֲבוֹתֵינוּ לֹא נִכְנְסוּ לַבְּרִית אֶלָּא בְּמִילָה וּטְבִילָה וְכוּ', וְלֹא דֵּי בְּמִילָה שֶׁקִּבְּלוּ עַל עַצְמָן מִתְּחִלָּה לְקַיֵּם כָּל הַתּוֹרָה, שֶׁעָנוּ כֹּל אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע' (שמות כד ז), **אַחַר כְּתֵבִי כָּל זֹאת הִתְבּוֹנַנְתִּי שֶׁאֶפְשָׁר לְקַיֵּם דְּבָרָיו, דִּסְבִירָא לֵיהּ לְהַמָּגֵן אַבְרָהָם גַּם כֵּן דְּאֵינוֹ בַּר יִשְׂרָאֵל כָּלָל וּבִכְלַל גֵּר תּוֹשָׁב הוּא, וְהַכֹּל כַּאֲשֶׁר כָּתַבְנוּ, אֶלָּא דִּסְבִירָא לֵיהּ דְּגֵר תּוֹשָׁב גּוּפֵיהּ אִם רָצָה לְקַבֵּל עָלָיו בְּעֵת תְּחִלַּת גֵּרוּתוֹ עוֹד מִצְוֹות מִלְּבַד הַשַּׁבָּת, גַּם כֵּן חָלָה קַבָּלָתוֹ שֶׁמְּחֻיָּב אַחַר כָּךְ לְקַיְּמָם,** אֶלָּא דְּמַה דְּנָקְטוּ שַׁבָּת רְבוֹתֵינוּ אַשְׁמוּעִינַן, דְּאַף שֶׁשַּׁבָּת מִצְוֹות מְחֻיָּב לְקַיְּמָם כָּל כָּךְ מִכָּל מִצְוֹות, וְאִם כֵּן מִמַּאי רְבוֹתֵינוּ הָכִי חָלָה הַקַּבָּלָה, וּבְכְלַל גֵּר תּוֹשָׁב הוּא לְעִנְיַן שֶׁמְּצַוִּין לְהַחֲיוֹתוֹ, וְכָל שֶׁכֵּן אִם קִבֵּל עָלָיו יָתֵר מִצְוֹות בְּוַדַּאי מְהֻנֵּי. וְלֹא תִּקְשֶׁה עַל זֶה דְּאֵיךְ יִשְׁמֹר שַׁבָּת, וַהֲלֹא גֵּר תּוֹשָׁב גַּם כֵּן אָסוּר לִשְׁמֹר שַׁבָּת, כִּדְמוּכָח בִּיכּוּמוֹת מ״ח עַמּוּד ב' בְּתוֹסְפוֹת דְּבִיאַת הַמְּתְחִיל זֶה גֵּר וְכוּ', דְּזֶהוּ בִּסְתָם גֵּר תּוֹשָׁב שֶׁלֹּא קִבֵּל עָלָיו רַק שַׁבָּת מִצְוֹות כַּנַּ"ל, וְאִם כֵּן הוּא לְעִנְיַן שֶׁאֵר מִצְוֹות כְּאִינוֹ יְהוּדִי גָּמוּר, מַה שֶּׁאֵין כֵּן כְּשֶׁקִּבֵּל עָלָיו עוֹד מִצְוֹות בִּתְחִלַּת גֵּרוּתוֹ וּבִכְלָלָם הָיָה גַּם כֵּן שַׁבָּת, בְּוַדַּאי יָכוֹל לְקַיְּמָם וּמְחֻיָּב לְקַיְּמָם. וּמַה דְּאִיתָא בִּכְתוּבוֹת דְּאֵינוֹ יְהוּדִי שֶׁרָצָה לְקַבֵּל כָּל הַתּוֹרָה חוּץ מִדָּבָר אֶחָד אֵין מְקַבְּלִין אוֹתוֹ, הַיְינוּ לְעִנְיַן לַעֲשׂוֹתוֹ יִשְׂרָאֵל גָּמוּר, אֲבָל לֹא לְעִנְיַן גֵּר תּוֹשָׁב. וְקָצַת סָמַךְ מֵעָאתִי לְדִבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם, מִמַּה דְּאִיתָא בַּעֲבוֹדָה זָרָה דַּף ס״ד עַמּוּד ב' אֵיזֶהוּ גֵּר תּוֹשָׁב, דַּתְּכָמִים אוֹמְרִים כָּל שֶׁקִּבֵּל עָלָיו שַׁבָּת מִצְוֹות בְּנֵי נֹחַ, וַאֲחֵרִים אוֹמְרִים כָּל שֶׁקִּבֵּל עָלָיו כָּל הַמִּצְוֹות חוּץ מֵאִסּוּר נְבֵלוֹת, אֶלָּמָא דְּלַאֲחֵרִים בְּוַדַּאי חָלָה קַבָּלָתוֹ עַל כָּל הַמִּצְוֹות, וְיֵמָּכֵל מָקוֹם אֵינָנּוּ בִּכְלַל יִשְׂרָאֵל כֵּיוָן שֶׁשִּׁיֵּר דָּבָר אֶחָד, וּכְמוֹ שֶׁכְּתַבְנוּ לְמַעְלָה], וְהוּא הַדִּין דִּלְחַכָּמִים אִם קִבֵּל חָלָה הַקַּבָּלָה, דְּכָל דְּאִיכָּא לְמֵעֵט בְּקַבָּלוֹתָא טְפֵי עָדִיף, וְהוּא הַנִּרְאֶה לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי בְּיִשּׁוּב דְּבָרָיו:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

ג (כד) **אֵינוֹ יְהוּדִי גָּמוּר.** אֲבָל אִם קִבֵּל עָלָיו הַשַּׁבָּת מִצְוֹות, הֲלֹא הוּא גֵּר תּוֹשָׁב, וְאָסוּר לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה לְיִשְׂרָאֵל אַף לְמִי שֶׁאֵינוֹ רַבּוֹ, וְכַנַּ"ל (ס"א). וְעַיֵּן בְּרַמְבַּ"ם פֶּרֶק י"ד מֵהִלְכוֹת אִסּוּרֵי בִיאָה (ה"ח), דְּאֵין מְקַבְּלִין גֵּר תּוֹשָׁב בִּזְמַן שֶׁאֵין הַיּוֹבֵל נוֹהֵג. וְכֵן עֶבֶד שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה לְקַבֵּל עָלָיו מִצְוֹות (כ) כִּי אִם שֶׁבַע כְּמוֹ גֵּר תּוֹשָׁב, גַּם כֵּן אֵין מְקַבְּלִין אוֹתוֹ בִּזְמַן שֶׁאֵין הַיּוֹבֵל נוֹהֵג. וְהָרַאֲבַ"ד שָׁם חוֹלֵק עַל זֶה, עַיֵּן שָׁם: **(כה) שֶׁהוּא שָׂכִיר.** וַאֲפִלּוּ אִם הוּא שָׂכִיר לְכַמָּה שָׁנִים, מִכָּל מָקוֹם הֲרֵי אֵינוֹ קָנוּי לוֹ קִנְיַן עוֹלָם, וְעַל כֵּן אֲפִלּוּ אִם הוּא עוֹשֶׂה מְלָאכָת רַבּוֹ אֵינוֹ אָסוּר מִדְּאוֹרַיְיתָא, שֶׁאֵינֶנּוּ בִּכְלַל עֲבָדוֹ, וְהַמְּלָאכוֹת הַמֻּתָּרוֹת לְכַתְּחִלָּה עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי מֻתָּר גַּם עַל יָדוֹ. וְכָתַב בֵּית יוֹסֵף (ד"ה והגאון), שֶׁמֵּהָרַ"י אַבּוּהַב נִסְתַּפֵּק בְּאוֹתָן הָעֲבָדִים וְהַשְּׁפָחוֹת עוֹבְדֵי גִּלּוּלִים שֶׁאִם רָצוּ לְהָמִיר דָּתָם וְלִכָּנֵס לְדַת יִשְׂמָעֵאל יוֹצְאִים לְחֵרוּת, אֶפְשָׁר שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁהֵם עַתָּה קְנוּיוֹת קִנְיַן עוֹלָם, שֶׁמַּחֲמַת זֶה הֵם חֲשׁוּבִים רַק כְּשָׂכִיר עוֹבֵד גִּלּוּלִים בְּעַלְמָא, וְצָרִיךְ עִיּוּן. (כו) וְדַעַת הָאַחֲרוֹנִים לְהַחְמִיר בָּזֶה, מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ בָּזֶה חֲשַׁשׁ אִסּוּר תּוֹרָה, (כז) וְכָל שֶׁכֵּן אִם הוּא בְּמָקוֹם שֶׁאֵין לוֹ רְשׁוּת לְפִי דִינֵיהֶם לְהַקְפִּיעַ עַצְמוֹ בַּהֲמָרַת דָּתוֹ, שֶׁבָּזֶה וַדַּאי אָסוּר לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּשַׁבָּת לְיִשְׂרָאֵל: **(כו) אֵין רַבּוֹ מְצַוֶּה.** בְּמָקוֹם שֶׁנּוֹהֲגִין לִקְנוֹת עֶבֶד יְרוּם הוֹדוֹ גְּזֹר שֶׁאֵין שׁוּם אָדָם חוּץ מִדָּתָם יְכוֹלִין לִקְנוֹת עֶבֶד וְאָמָה, הָעֲבָדִים וְהַשְּׁפָחוֹת יְכוֹלִין לְהַבְעִיר אֵשׁ בְּשַׁבָּת, דְּהַוְיִין כְּשָׂכִיר בְּעַלְמָא [רַשְׁדַּ"ם (יו"ד סי' קצד) וְרַ"י בֶּן לֵב (ח"א סי' יב)]. אֲבָל יֵשׁ חוֹלְקִים, וּסְבִירָא לְהוּ דְּאַף עַתָּה גּוּפָן קְנוּי לְיִשְׂרָאֵל. וְעַכְשָׁו שְׁפוּרְעִים כְּרֶגֶא בְּעֵד הָעֲבָדִים וְהַשְּׁפָחוֹת, לְכֻלֵּי עָלְמָא גּוּפָן קְנוּי וַאֲסוּרִים בִּמְלָאכָה. וְכֵן לְקֻלָּא, (כז) דְּהַיְינוּ שֶׁיְּכוֹל מַמְזֵר לְשָׂא שִׁפְחָה, וְעֶבֶד מַמְזֶרֶת:

א (א) **בְּהֵמָה יוֹצֵאת וְכוּ'.** דְּהִנֵּה כְּתִיב (שמות כג יב) (ו) 'לְמַעַן יָנוּחַ שׁוֹרְךָ וַחֲמֹרֶךָ' וְגוֹ', הֲרֵי הַזְהִירָה הַתּוֹרָה שֶׁגַּם בְּהֶמַת יִשְׂרָאֵל תָּנוּחַ בְּשַׁבָּת, וְלָאו דַּוְקָא בְּהֵמָה, הוּא הַדִּין עוֹפוֹת וְכָל בַּעֲלֵי חַיִּים, וְלָכֵן דַּוְקָא כְּשֶׁתְּצָא בְּדָבָר שֶׁהוּא לְהָ לִשְׁמִירָה (ז) הֲוֵי תַּכְשִׁיט וְאוֹרְחָא, (ז) וַהֲרֵי הוּא כְּמַלְבּוּשׁ לְאָדָם וְלָאו מַשּׂוֹי הוּא, אֲבָל בְּדָבָר שֶׁאֵינָהּ מִשְׁתַּמֶּרֶת בּוֹ, הֲוֵי מַשּׂוֹי וְאָסוּר, וְהוּא הַדִּין כְּשֶׁתְּצָא בְּמַה שֶׁהִיא שְׁמִירָה יְתֵרָה לְפִי עִנְיָנָהּ דְּלָאו אוֹרְחָהּ בְּהָכִי, גַּם כֵּן בִּכְלָל מַשּׂוֹי הוּא וְאָסוּר: **(ב) בְּיוֹתֵר.** דַּוְקָא (ז) בִּשְׁמִירָה יְתֵרָה הָרְבֵּה, אֲבָל אִם רַק מְעַט יוֹתֵר מִמַּה שְׁצָרִיכִין לֹא הֲוֵי מַשָּׂא, [א]דְּאִי אֶפְשָׁר לְצַמְצֵם: **(ג) שֶׁהוּא לָנוֹי.** עַיֵּן לְקַמִּיהּ בְּסָעִיף קָטָן י"ב: **(ד) הִלְכָךְ וְכוּ'.** נָקַט וְהוֹלֵךְ בִּתְחִלָּה הַבְּהֵמוֹת הַחֲזָקוֹת שְׁצְרִיכוֹת שְׁמִירָה בְּיוֹתֵר וְלֹא דֵּי לָהֶם בִּשְׁמִירָה קַלָּה, כְּגוֹן נָאקָה שֶׁהִיא גְּמַלָּא נְקֵבָה לְבָנָה, שֶׁצָּרִיךְ לִשְׁמִירָתָהּ דַּוְקָא זִמְמָא דְּפַרְזְלָא בְּחָטְמָהּ, (ה) וְלֹא דֵּי לָהּ בְּפַגָּא דְּפַרְזְלָא, וְכָל שֶׁכֵּן בְּאַפְסָר, וַאֲסוּרָה לָצֵאת בָּהֶם. וַחֲמָרָא לוּבָא [הוּא חֲמוֹר הַבָּא מִמְּדִינַת לוּב] בְּפַגָּא דְּפַרְזְלָא, (ו) אֲבָל לֹא בִּזְמָמָא, דְּזֶה הוּא לָהּ מִשְּׁמָהּ, וְזֶה הוּא נְטִירוּתָא יְתֵירְתָא: **(ה) בְּפַגָּא דְּפַרְזְלָא.** הַיְינוּ בְּפֻרְמְבָּיָא הַכְּתוּב בְּסָעִיף ג'. (ו) וְאִיתָא בַּגְּמָרָא (נא:)

ג (כ) אֲבָל עֶבֶד שֶׁרְצוֹנוֹ לְמוּל וְלִטְבֹּל וּלְקַבֵּל עָלָיו מִצְוֹת שֶׁהָאִשָּׁה חַיֶּבֶת, גַּם **בַּזְּמַן הַזֶּה נוֹהֵג:** **(כא)** בִּרְבִּי יוֹסֵף (סק״ה) בְּשֵׁם כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (שו״ת סי׳ לב) וּתְשׁוּבַת בֵּית יְהוּדָה (או״ח סי׳ יג), וְאַף דִּלְכָאוֹרָה הוּא קָפֵץ סָפְקָא, דְּשָׁמָא הֲלָכָה כְּדַעַת הַיֵּשׁ אוֹמְרִים שֶׁבְּסוֹף סָעִיף א', דְּשָׁמָא חֲשֵׁבִינַן אוֹתוֹ רַק כְּשָׂכִיר, צָרִיךְ לוֹמַר דְּסִבְירָא לֵיהּ דְּמִסְתַּבְּרָא דִּלְא הֲוֵי כְּשָׂכִיר, בֵּיוָן דִּלְעֵת עַתָּה גּוּפוֹ קָנוּי לוֹ יֵשׁ לוֹ דִּין עֶבֶד לְכָל דְּבָרָיו: **(כב)** טַ״ז (סק״ג) **(כג)** מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יא) בְּשֵׁם

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו"ע הרב (ס"א) הוסיף ביאור בזה, שכיון שאי אפשר לצמצם הדרך לצאת כן בחול והוי כתכשיט, אבל בשמירה יתירה אין דרך לצאת בחול והוי משוי.

Mishna Brura Memukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

דְּפַרְזְלָא, דְּהַיְנוּ בְּרִינְ"א. (ס) (ו) וְהַגְּמָל בַּאֲפֵסָר, שֶׁהוּא קְבִישְׁטֶר"וֹ. (ז) [ד]וּפָּרָד וַחֲמוֹר (ח) וְסוּס יוֹצְאִים בְּאֲפֵסָר, אוֹ בְּרֶכֶן (ט) שֶׁהוּא פְּרִינ"וֹ, (י) אֲבָל לֹא בְּשֶׁנֵיהֶם. (יא) [ה]וּמֵתֶר לִכְרוֹךְ חֶבֶל הָאֲפֵסָר (יב) סָבִיב צַוָּארָהּ וְתֵצֵא בּוֹ. [ו]וּמֵתֶר לְטַלְטֵל (יג) הָאֲפֵסָר וְלִתְּנוֹ עָלֶיהָ, [ז]וּבִלְבַד (יד) שֶׁלֹּא יַשְׁעֵן עָלֶיהָ: ב [ח]אִם קָשַׁר חֶבֶל בְּפִי הַסּוּס, הֲרֵי זֶה מַשְׁאוֹי. (טו) לְפִי (כ) שֶׁאֵינוֹ מִשְׁתַּמֵּר בּוֹ: ג (טז) [ט]לָצֵאת חֲמוֹר בְּפִרּוּמְבָּיָא (פְּרוּשׁ, רֶסֶן שֶׁל בַּרְזֶל), אָסוּר: ד (יז) [י]כָּל בְּהֵמָה שֶׁעֲסָקֶיהָ רָעִים, אַף עַל פִּי שֶׁאֵין בְּנוֹת מִינָהּ צְרִיכוֹת לְאוֹתָהּ שְׁמִירָה וְהִיא צְרִיכָה, מֻתָּר לָצֵאת בָּהּ: ה [כ]בַּעֲלֵי הַשַּׁיר, (יח) כְּגוֹן כְּלֵבִים שֶׁל צַיָּדִים (יט) וְחַיּוֹת קְטַנּוֹת שֶׁיֵּשׁ לָהֶם כְּמִין אֲצָעָדָה סָבִיב צַוָּארָן וְטַבַּעַת קְבוּעָה בָּהּ, וּמַכְנִיסִין בָּהּ רְצוּעָה וּמוֹשְׁכִין אוֹתָם בָּהּ, מֻתָּר שֶׁיֵּצְאוּ (כ) בְּשֶׁיֵּר הַכְּרוּךְ עַל צַוָּארָן, (כא) וְיכוֹלִים לְמָשְׁכָם בָּהֶם: ו [ל]אֵילִים יוֹצְאִים לְבוּבִים, וְהוּא עוֹר שֶׁקּוֹשְׁרִים לָהֶם תַּחַת זַכְרוּתָם, שֶׁלֹּא יַעֲלוּ עַל הַנְּקֵבוֹת. וְהָרְחֵלוֹת יוֹצְאוֹת שְׁחוּזוֹת, וְהוּא שֶׁקּוֹשְׁרִים אַלְיָתָן כְּלַפֵּי מַעְלָה כְּדֵי שֶׁיַּעֲלוּ עֲלֵיהֶן הַזְּכָרִים. וְיוֹצְאוֹת כְּבוּנוֹת, וְהוּא שֶׁקּוֹשְׁרִים בֶּגֶד סָבִיבָן לִשְׁמֹר הָעֲמָר שֶׁיִּהְיֶה נָקִי. וְהָעִזִּים צְרוּרוֹת, וְהוּא שֶׁקּוֹשְׁרִים (כב) רֹאשֵׁי דַּדַּיהֶן, (כג) [מ]וְדָקָא כְּשֶׁקּוֹשְׁרִים אוֹתָם כְּדֵי שֶׁיִּצְטַמְּקוּ דַּדַּיהֶן וְלֹא יַחְלְבוּ, דְּאָז מִיהַדַּק שַׁפִּיר, אֲבָל אִם קָשַׁר כְּדֵי לִשְׁמֹר חֶלְבָּן שֶׁלֹּא יִפֹּל לָאָרֶץ, אָסוּר, [נ]דְּלֹא מִיהַדַּק שַׁפִּיר, (כד) וְחִיישִׁינַן דִּילְמָא נָפִיל וְאָתֵי לַאֲתוּיֵי: ז (כה) [ס]חֲמוֹר יוֹצֵא בְּמַרְדַּעַת (פְּרוּשׁ, כְּמִין אֻכָּף קָטָן שֶׁמַּנִּיחִין עַל הַחֲמוֹר כָּל הַיּוֹם כֻּלּוֹ כְּדֵי שֶׁיִּתְחַמֵּם), וְהוּא שֶׁתְּהֵא קְשׁוּרָה לוֹ מֵעֲרֶב שַׁבָּת, (כז) וּשְׁאָר כָּל הַבְּהֵמוֹת אֲסוּרוֹת. (כח) [ע]וְלֹא יֵצֵא בְּאֻכָּף, אַף עַל פִּי שֶׁקְּשׁוּר לוֹ מֵעֲרֶב שַׁבָּת:

ד שם נ"ב (ע"א). ה שם וּקְרֵב הוֹנָא. ו תּוֹסְפוֹת שם (ד"ה אמר) וְהָרֹא"ש שם (סי' ס' א). ז הָרֹא"ש שם (סי' ב). ח רַמְב"ם בְּפֶרֶק (ב') [כ] מֵהִלְכוֹת שַׁבָּת (ה"ח). ט סְמ"ג (לאוין סה) וְהַתְּרוּמָה (סי' רלו) וּבֵית יוֹסֵף (ד"ה כל ופ"ה) לְדַעַת כָּל הַפּוֹסְקִים. י הָרַב הַמַּגִּיד בְּפֶרֶק כ' (ה"י"א) כְּאוֹקִימְתָא דְּרַבִּינָא נ"ב (ע"א). כ שם נ"א (ע"ב) בְּמִשְׁנָה וּכְפֵרוּשׁ רַשִׁ"י שם (ד"ה וכל). ל שם (נב:) וְנ"ג (ע"ב). מ כְּרַבִּי יְהוּדָה בְּמִשְׁנָה (נב:) וּכְרַב שם נ"ד (ע"א), הָרִי"ף (כה.) וְהָרַמְב"ם (פ"כ ה"י"ב). נ שם בְּמִשְׁנָה וּבִגְמָרָא נ"ג (ע"א). ס שם בְּבָרַיְתָא וּכְתַנָּא קַמָּא.

בְּאֵר הֵיטֵב

א (ס) וְהַגְּמָל. עַיֵּן ט"ז (סק"ב) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ב): **ב** (ב) שְׁאֵינוֹ. דְּנִשְׁמָט מִפִּיו, וְלֹא דְּמֵי לְאֻכָּף שֶׁקָּשׁוּר בְּרֹאשׁוֹ וְאֵינוֹ נִשְׁמָט. ט"ז (סק"ג):

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

דַּחֲמָרָא לוּבָא יוֹצֵא אַף בְּאֻכָּף, דְּגַם בָּזֶה מִשְׁתַּמֵּר: (ו) **וְהַגְּמָל בַּאֲפֵסָר.** אֲבָל לֹא בִּזְמָמָא דְּפַרְזְלָא, שֶׁהוּא לוֹ שְׁמִירָה יְתֵרָה. וּבְפַגָּא דְּפַרְזְלָא מִסְתַּפֵּק הַמָּגֵן אַבְרָהָם, שֶׁלֹּא יַעֲלוּ עַל הַנְּקֵבוֹת. [א]וְהַט"ז (סק"ב) פָּסַק לְאִסּוּר: (ז) **וּפָרָד וַחֲמוֹר.** צָרִיךְ לוֹמַר (ט) וְכֵן פָּרָד וַחֲמוֹר, דְּהַיְנוּ שֶׁגַּם הֵם יוֹצְאִים בַּאֲפֵסָר, אֲבָל בְּרֶכֶן שֶׁהוּא פְּרוּמְבָּיָא אֲסוּרִים לָצֵאת, וְכִמּוֹ שֶׁכָּתַב בְּסָעִיף ג' לְעִנְיַן חֲמוֹר, וְהוּא הַדִּין פָּרָד: (ח) **וְסוּס יוֹצֵא וְכוּ'.** כֵּן צָרִיךְ לוֹמַר, (י) דְּאִלּוּ חֲמוֹר אָסוּר בְּרֶכֶן: (ט) **שֶׁהוּא פְּרִינ"וֹ.** הַיְנוּ (יא) בְּרִיגְ"א הַנַּ"ל שֶׁהוּא פְּרוּמְבָּיָא, וּבִלְשׁוֹנֵנוּ (יב) קוֹרִין צוֹי"ם, וַאֲפֵסָר הוּא מַה שֶּׁקּוֹרִין אַבְרִי"ץ: (י) **אֲבָל לֹא בִּשְׁנֵיהֶם.** דְּדֵי לָהּ בְּאֶחָד, וְהַשֵּׁנִי מֵשׁוֹי הוּא. וְאִם עָסְקוּ רָעִים מִשְׁתַּמֵּר בְּאֶחָד, מֻתָּר לָצֵאת בִּשְׁנֵיהֶם יַחַד, וְהַכֹּל לְפִי הָעִנְיָן [מָרְדְּכַי (פ"ה סי' שלג)]: (יא) **וּמֵתֶר וְכוּ'.** דַּוְקָא בְּאֵלּוּ שֶׁמֻּתָּרִים לָצֵאת בַּאֲפֵסָר, מֻתָּר גַּם לִכְרוֹךְ סָבִיב צַוָּארָהּ הַחֶבֶל הַיּוֹצֵא מִמֶּנָּה אִם הוּא אָרֹךְ, אֲבָל פָּרָה (יג) אָסוּרָה לָצֵאת בַּאֲפֵסָר וְכֵן לִכְרוֹךְ חֶבֶל סָבִיב צַוָּארָהּ, לְפִי שֶׁהִיא מִשְׁתַּמֶּרֶת בְּלֹא הָכִי, וּכְדִלְקַמָּן בְּסָעִיף י"ז עַיֵּן שָׁם: (יב) **סָבִיב צַוָּארָהּ.** מַרְשַׁ"ל (נב. ד"ה יוצאין כרוכין) וְרַ"ן (כד. ד"ה מאי) מַשְׁמַע, דְּאַף עַל גַּב שֶׁכָּרוּךְ בְּחָזָק סָבִיב צַוָּארָהּ שֶׁאֵין אָדָם יָכוֹל לְהַכְנִיס יָדָיו בֵּין אַפֵּסָר לְצַוָּאר שֶׁתְּהֵא נוֹחַ לְמָשְׁךְ כְּשֶׁיִּרְצֶה, אֲפִלּוּ הָכִי שָׁרֵי מִשּׁוּם נוֹי, וְאַף עַל גַּב דְּכָל נוֹי אָסוּר, וְכַנַּ"ל בְּרֵישׁ הַסָּעִיף וּכְדִלְקַמָּן בְּסוֹף סָעִיף י"ז, הֵינוּ דַּוְקָא בְּנוֹי דְּלָאו אוֹרְחֵיהּ בְּחֶבֶל, לְאַפּוֹקֵי דָּבָר (יד) שֶׁדַּרְכּוֹ כָּל אָדָם לַעֲשׂוֹת כֵּן בְּחֶבֶל לְנוֹי לְבָהֵמָה, לְאוֹ מִשְׁאוֹי הוּא. [ב]אֲבָל הַתּוֹסָפוֹת (שם ד"ה או) וְכֵן רַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב יב ח"י) סְבִירָא לְהוּ דְּנוֹי אָסוּר בְּכָל עִנְיָן, וְהָכָא מַיְירֵי בְּרִפּוּיִין, וּמִקְרֵי לִשְׁמִירָה דְּהָא יָכוֹל לָאֵחוֹז בַּחֶבֶל כְּשֶׁתִּרְצֶה לִבְרֹחַ, וְכָל שֶׁכֵּן אִם יָצָא קָצַת מִן הַחֶבֶל תְּלוּי סָבִיב צַוָּארָהּ דְּשָׁרֵי, וּפְסַק הַבַּ"ח (ס"א) כְּהַתּוֹסָפוֹת לְחוּמְרָא: (יג) **הָאֲפֵסָר.** וְכֵן הָרַסָן, דְּמוּכָן הוּא לְבָהֵמָה וְאֵינוֹ מַקָּצֶה: (יד) **שֶׁלֹּא יִשְׁעַן עָלֶיהָ.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר כְּשֶׁנּוֹתֵן בְּרֹאשׁ הַבְּהֵמָה, יִזָּהֵר שֶׁלֹּא יִשָּׁעֵן בְּרֹאשָׁהּ, דְּהָוֵי מְשַׁתֵּשׁ בִּבְעָלֵי חַיִּים: ב (טו) **לְפִי שֶׁאֵין מִשְׁתַּמֵּר בּוֹ.** דְּנִשְׁמָט הוּא מִפִּיו, (טז) וְלֹא דְּמֵי לְאֻכָּף שֶׁקָּשׁוּר בְּרֹאשׁוֹ וְאֵינוֹ נִשְׁמָט:

ג (טז) **לָצֵאת וְכוּ'.** נִתְבָּאֵר בְּסָעִיף א' דְּדַוְקָא חֲמָרָא לוּבָא מֻתָּר לָצֵאת בְּלֹא שְׁמִירָה יְתֵרָה, אֲבָל בְּהֵמָה וְכוּ'. עַיֵּן בְּסָעִיף ט"ז: ד (יז) **כָּל בְּהֵמָה וְכוּ'.** פְּרָה, שְׁפִתָּמָהּ אֵינָהּ צְרִיכָה שְׁמִירָה, וּכְדִלְקַמָּן בְּסוֹף סָעִיף י"ז, אִם הִיא (טז) מוּרֶדֶת, מֻתֶּרֶת לָצֵאת בְּחֶבֶל סָבִיב צַוָּארָהּ: ה (יח) **כְּגוֹן כְּלָבִים וְכוּ'.** הַדִּין דְּסוּס יוֹצֵא בְּשֵׁיר [מִשְׁנָה שָׁם (נא.)]: (יט) **וְחַיּוֹת קְטַנּוֹת.** הֵינוּ אֵלּוּ דְּאוֹרְחַייהוּ בְּהָכֵי בְּחֹל, אֲבָל חָתוּל אָסוּר, דְּסַגִּי לֵהּ בְּחֶבֶל קָטָן בְּעָלְמָא, וְזֶה הוּא לָהּ נְטִירוּתָא יְתֵירְתָא [כֵּן מַשְׁמַע בַּגְּמָרָא שָׁם]: (כ) **בְּשֶׁיֵּר הַכָּרוּךְ.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁהָרְצוּעָה הַתְּלוּיָה בַּשֵּׁיר כָּרוּךְ עַל צַוָּארָן, וְנַכַּ"ל בְּסָעִיף קָטָן י"ב: (כא) **וְיכוֹלִין לְמָשְׁכָם בָּהֶם.** הֵינוּ שֶׁאִם רוֹצֶה, (יז) יוֹכֵל לִמְשֹׁךְ אוֹתָהּ עַל יְדֵי הָרְצוּעָה הַתְּלוּיָה. וְעַיֵּן לְקַמָּן בְּסָעִיף ט"ז: ו (כב) **רְאֹשֵׁי דַּדַּיהֶן.** בְּשִׁבְיל הֶחָלָב, כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר, וְטַעַם כָּל אֵלּוּ, דְּאַף עַל פִּי שֶׁאֵין נַעֲשִׂין לָהֶם לִשְׁמִירָה שֶׁלֹּא לִבְרֹחַ, מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁנַּעֲשִׂין לִשְׁמִירַת גּוּפָן לְשָׁמְרָן מִפְּנֵי הַצַּעַר שֶׁלֹּא יִהְיוּ מְכֻחָשִׁים, אוֹ מִפְּנֵי צַמְּרָן וּבְרִיאוּתָם וְטוֹבָתָם, הֲרֵי לְהוּ כְּמִלְבּוּשׁ לְאָדָם, וְלֹא לְמַשָּׂא הוּא לָהֶם, וּמַתִּירִין לָצֵאת בָּהֶן [לְבוּשׁ]: (כג) **וְדַוְקָא כְּשֶׁקּוֹשְׁרִין אוֹתָן.** וַאֲפִלּוּ אִם קוֹשֵׁר בְּשִׁבְיל זֶה כִּיס עַל דַּדַּיהֶן, גַּם כֵּן שַׁפִּיר דְּמֵי [גְּמָרָא (נג:) עַיֵּן שָׁם]: (כד) **וְחִיישִׁינַן דִּילְמָא נָפִיל וְכוּ'.** אֲבָל בְּלָאו הָכִי מַשְׁמַע דְּהָיָה מֻתָּר, וְלֹא הָוֵי מַשּׂוֹי (יח) דַּחֲשִׁיב מִלְבּוּשׁ בְּמֶה שֶּׁשּׁוֹמֵר בָּזֶה אֶת חֶלְבּוֹ, וּכְמוֹ רְחָלִים כְּבוּנוֹת, דְּשָׁרֵי מִפְּנֵי שֶׁשּׁוֹמֵר בָּזֶה אֶת צַמְּרָן. וְעַיֵּן לְקַמָּן בְּסָעִיף י"א דְּאוֹסֵר לְעִזִּים לָצֵאת בְּכִיס שֶׁבְּדַדֵּיהֶן שֶׁתְּלוּי עָלֶיהָ כְּדֵי שֶׁלֹּא יִסְרְטוּ דַּדֵּיהֶן בְּקוֹצִים, (יט) מֵירֵי הָתָם שֶׁהֵיוּ צְרִיכִין עוֹד לְהֶחָלֵב, וְלֹא הִדְקוּהָ שַׁפִּיר כְּדֵי שֶׁלֹּא יִצְטַמֵּק הֶחָלֵב, וּלְכָךְ אָסוּר: ז (כה) **חֲמוֹר יוֹצֵא בְּמַרְדַּעַת.** דְּמִצְטָעֵר (כ) בַּצְּנָה, דַּחֲמָרָא אֲפִלּוּ בְּתִקְוֹפַת תַּמּוּז קְרִירָא לֵיהּ, וְנָחְשָׁב כְּמִלְבּוּשׁ. וְדַוְקָא כְּשֶׁקְּשׁוּרָה מֵעֶרֶב שַׁבָּת, (כט) דְּאָז גִּלּוּי דַּעְתּוֹ מֵאֶתְמוֹל שֶׁצְּרִיכָה לְכָךְ, אֲבָל אִם קְשָׁרוֹ בְּשַׁבָּת, (כא) אָסוּר לָצֵאת בּוֹ, כֵּיוָן דְּלֹא גִּלָּה דַּעְתּוֹ מֵעֶרֶב שַׁבָּת שֶׁיְּהֵא לָהּ לְמַלְבּוּשׁ: (כו) **כְּמִין אֻכָּף קָטָן.** עַיֵּן בַּלְבוּשֵׁי שְׁרָד שֶׁצָּרִיךְ לוֹמַר כְּמִין אֻכָּף גָּדוֹל: (כז) **וּשְׁאָר וְכוּ'.** לְפִי שֶׁאֵין הַצְּנָה קָשֶׁה לָהֶן, וְהָוֵי הַמְרַדַּעַת מֵשּׂוֹי: (כח) **וְלֹא יֵצֵא בְּאֻכָּף.** דְּאֵין הָאֻכָּף מוֹעִיל לוֹ

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ס) **עַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה** (סק"ג) **שְׁמְצַדֵּד לְהַתִּיר, וְאֵין רְאָיָתוֹ מִגְּמָרָא מֻכְרַחַת כְּלָל, אַךְ הַבֵּיא בְּשֵׁם סְמ"ג** (לאוין סה) **שֶׁדַּעְתּוֹ לְהַתִּיר, וּבָאֲמֶת נִרְאֶה דְּתְלוּי הָעִנְיָן בְּאֹם דֶּרֶךְ הֲמֻלַּל לָצֵאת בְּחֹל בְּפַרְקְבִּיָא לִשְׁמִירָה, וְאָז מֻתָּר לָצֵאת בְּשַׁבָּת,** דּוּמְיָא דְּסוּס: (ע) הַגְּרָ"א, וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּאִדְּלָעֵיל קַאֵי, וְכֵן הוּא דַּעַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ב): (י) מָגֵן אַבְרָהָם (שם), וְכֵן דַּעַת הַגְּרָ"א: (יא) הַגְּרָ"א: (יב) חַיֵּי אָדָם (ח"ב כלל נז ס"ב): (יג) גְּמָרָא (נב.): (יד) ר"ן (כד. ד"ה מאי): ב (טו) ט"ז (סק"ג): ד (טז) גְּמָרָא (שם): ה (יז) גְּמָרָא (שם): ו (יח) עַיֵּן בְּתוֹסְפוֹת שָׁם (נג:) דְּבִזּוּר הַמַּתְחִיל כָּאן, דְּמִשְׁמַע דִּלְדַעַת הָאוֹסְרִין סְבִירָא לְהוּ דְּהָוֵי מַשּׂוֹי, וְאוּלַי הוּא רַק לְרַבִּי יוֹסֵי: (יט) כֵּן מוּכָח שָׁם דְּדַעַת הַגְּרָ"א לְדִינָא, וְכֵן מוּכָח מֵהַגְּמָרָא שָׁם (נג:), וְתָמַהּ עַל הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ שֶׁלֹּא הִזְכִּיר זֶה שָׁם בְּסָעִיף י"א בְּפֵרוּשׁ: ז (כ) גְּמָרָא (נב.): (כא) רַשִׁ"י (נד: ד"ה כדאסרן), וּלְפִי זֶה הָוֵי דְּאוֹרַיְיתָא. וּבְתוֹסְפוֹת (נב. ד"ה והוא) כָּתְבוּ דִּכְשֶׁקְּשׁוֹשׁוֹ בְּשַׁבָּת מֻתָּרִין בְּמִתְכַּוֵּן לְהוֹצָאַת הַמְּרַדַּעַת, וְגַם דְּמֻתָּרִין כְּמִתְכַּוֵּן לְהוֹלִיךְ הַבְּהֵמָה לְמָקוֹם רָחוֹק: (כב) אֲלִיָּה

לְיקוּמֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וּבשו"ע הרב (ס"ב) פסק לאיסור משום שאין דרכו בכך [וע"ין שעה"צ (סק"ח)]. **ב]** וּבשו"ע הרב (ס"ג בסוגריים) כתב שברה"ר יש לאסור ובכרמלית יש להקל, ואעפ"כ כיון שהוא דבר שאין בו צורך כלל טוב להחמיר בכל מקום. **ג]** לשון הרב (ס"ח) 'שאז אין דרך להקפיד שיהיה מהודק יפה', משמע שדי במה שאין מקפידין להדק כדי שנחוש שמא יפול ואתי לאתויי.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah